

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LPL 4.252. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, вівторок, 26-го грудня 1945.

No. 252. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, December 26, 1945. VOL. LIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

СОВЕТСЬКА УКРАЇНА Й БІЛОРУСЬ ДІСТАНУТЬ ДОПОМОГУ З УНРРА

Негайно після того, як конгрес ухвалив в бюджеті приділяти для УНРРА \$750,000,000, генеральний директор цієї установи Герберт Лімен оприлюднив план розподілу допомоги для поодиноких країн на 1946 рік. Між країнами, які дістануть допомогу є включена Українська і Білоруська Советська Соціалістична Республіка. Україна має дістати \$189,000,000, в Білорусь \$61,000,000. Іменем України підписав угоду Анатоль Барановський, а від Білорусі Леонід Камінський. За УНРРА підписав генеральний директор Лімен. Обидві советські республіки годяться на те, щоб УНРРА переводила розділ допомоги своїми силами, а урядові УНРРА, які поїдуть на їхню територію дістануть повну дипломатичну недоторканість. Бюро УНРРА буде знаходитися в Києві для території України, а в Мінську для території Білорусі.

Оприлюднюючи цю оповістку директор Лімен спинився довше на описі знищення України і Білорусі в часі війни. Про Україну пише, що ворог забрав буквально весь рільничий виряд, а таксамо забрав усю худобу. Більше ніж 25,000,000 людей на Україні осталося без даху над головою і вони живуть у землянках. Безогляду на це, кілька допомоги УНРРА дасть тим відважним людям, то це буде лише незначна частина в порівнянні з дійсною потребою — твердить Лімен.

Краєве Товариство Плянвання у Вашингтоні домагається окремо ще дарунку в сумі цілого біліона доларів для допомоги країн знищених війною в Європі. На рахунок УНРРА домагається виплатити пів біліона доларів, а між країнами, які мали дістати цю безплатну допомогу вчисліє товариство теж Білорусь і Україну.

УРЯДОВА ЗБІРКА УБРАНЬ ДЛЯ ЗАМОРСЬКИХ КРАЇВ.

У січні 1946 року буде переведена урядова збірка убрань для допомоги країн, знищених війною. Збірка має бути віддана до розпорядчості УНРРА і має принести сто мільонів убрань, а крім того взуття й білля. Чужомовна преса дістала окремого референта для цієї збірки, а ним є Нейтан Г. Сайдмен, голова Між-Расової Преси в Америці. Загальним управителем кампанії за збірку є Генрі Дж. Кайзер. Вчасі урядової збірки не можуть переводити своєї збірки поодинокі допомогіві комітети.

БУДУТЬ БРАТИ НА ДОПИТИ РІЗНИХ „АНТИ-ФАШИСТІВ“.

Комітет для Неамериканських Затій в палаті репрезентантів, як про це сповіщає його правний доглядник Ірні Адамсон, покличе на допити різні проти-фашистські комітети, в першу чергу Злучений Проти-Фашистський Комітет Біженців у Нью Йорку, який у вересні скликав масове віче в Медисон Сквер Гарден в імені еспанських біженців. Проти перебігу цього віча наспіло до конгресового комітету 9,000 протестів. Адамсон виявив, що одна знама „велика організація“ вже розпочала агітацію проти таких допитів і засипала конгресменів летючками. Комітет покличе на допити бувшого американського амбасадора ген. Горлія в справі „про-комуністичних затій“ в департаменті стейту, а окремо ще пішле слідчу комісію для перевірки агітації на Західнім побережжю. Від „Злученого Проти-Фашистського Комітету“ у Нью Йорку конгресовий комітет зажадав пропозиції книжок.

АРЕШТ АМЕРИКАНСЬКОГО СЕРЖАНТА ЯК ШПИГА.

У Сан Франсиско арештувала влада американського сержанта при летунському корпусі Френка Гірта під замітом шпигунства на користь Німеччини. При допиті Гірт признався, що перед тим, заки він вступив до американської армії, він належав до нацистської партії в Німеччині і був капралем в Гітлерівським батальйоні штурмовиків.

У ДІТРОЙТІ ВІДПРАВЛЕНО 92,000 АВТОМОБІЛЕВИХ РОБІТНИКІВ.

Перед самим святами відправили автомобілеві підприємства 92,000 робітників тому, що підприємства не можуть дістати відповідних частин до виробу автомобилів. Ці частини виробляє підприємство Дженерал Моторс, де, як звісно, вишло на страйк 175,000 робітників.

ВАШИНГТОН ПРИЗНАВ УРЯД ТІТА.

Департамент стейту оприлюднив, що признає уряд Тіта в Югославії, не зважаючи на те, що він перевів парламентарні вибори односторонньо і недемократично.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для збірки, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

Убрання для українських біженців в Бельгії наспіло з Америки вчас

Лист, який наспіло до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в Філадельфії, від Українського Допомогового Комітету в Бруксфі, в Бельгії, звідомає, що 30. листопада привезено кораблем Джейкоб Люкенбак 49 бейлів убрання і дві паки черевиків, які були вислані туди з верзгаву З. У. А. Комітету в Нью Йорку. Збірка убрань була видана Українському Комітету в Бельгії після відповідної перевірки до розподілу для потребуючих біженців. Комітет повідомляє, що „цей спосіб пересилки є найліпший, бо дає певність, що все дійде і буде перевезене найменшим коштом, чого не можна сказати про індивідуальні посилки, бо забагато посилок пропадає по дорозі і цілком не доходять“.

Бельгійський комітет звертає увагу, що тепер там найбільше потрібно їм кальціон як ліку проти туберкульозу, якого ніяк не можна дістати в Бельгії. Потреба є нагла.

У КИЄВІ ПОМЕР ГАЛИЦЬКИЙ МИТРОПОЛИТ ІОСИФ СЛІПІЙ

Пресове Католицьке Бюро при Нешенел Католик Велфер Конференс у Вашингтоні сповіщає оповісткою з дати 20. грудня, з покликанням на достовірні джерела з Лондону, що митрополит галицький, львівський архієпископ Іосиф Сліпий помер у Києві в тюрмі.

Архієпископ Іосиф обняв митрополичий престол після смерті митрополита Андрія Шептицького 1. листопада 1944 р., але незабаром опісля арештувала його советська влада і вивезла разом з іншими українсько-католицькими єрархами зі Львова.

ЗМАГАННЯ ВРАТУВАТИ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬЦІВ В ЄВРОПІ ВІД ЗАПРОТОРЕННЯ ДО СОВЕТІВ

В четвер 20. грудня поїхала до Вашингтону делегація в складі: Степан Шумейко, голова, Українського Конгресового Комітету; Богдан Катамай, секретар; о. Володимир Блинський, член. Ця делегація особисто інтерв'ювала у відповідних урядових чинників, жадаючи здержання наказу репатріації, про який повідомляли каблеграми, та провірення цілого положення українських скитальців в американських окупаційних зонах в Німеччині й Австрії. Делегація дістала задоволення, що директива ген. Айзенгавера з 8. вересня 1945, яка забороняє відсилати скитальців проти їхньої волі до їх рідного краю, є дальше всил і що всякі надужиття проти цієї директиви будуть детально просліджені, а винуваті потягнені до відповідальності. Випадок, про який повідомляли каблеграми, є уже просліджуваний. У відповідний час буде проголошений вислід строгої інстигації тих ганебних інцидентів насильної репатріації, про які делегація повідомила дотичні уряди у Вашингтоні.

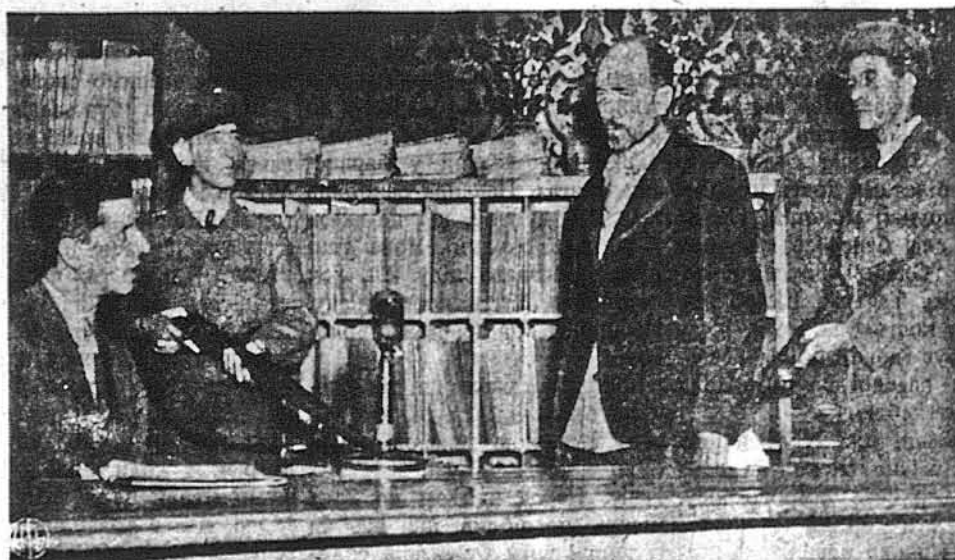
ПРЕЗИДЕНТ ДОЗВОЛЯЄ НА ПРИЇЗД СКИТАЛЬЦІВ ДО АМЕРИКИ

Як Різдвяний дарунок президент Труман проголосив, що на підставі імміграційної квоти можна буде кожного року спроваджувати до Злучених Держав по 39,000 скитальців, особливо з країв Середньої і Східної Європи. Водночас теж президент оприлюднив, що біженці, які перебували в таборі Освіго в стейті Нью Йорку, допущені до Америки як свіжі іммігранти, без потреби старатися окремо за віза.

Доручення для допущення біженців видав президент шістьом урядовцям, а це секретарям стейту, війни, генеральному прокураторові, генеральному директорові прилюдного здоров'я і генеральному директорові УНРРА. Він дав доручення вислати своїх представників до Європи і настановити там консульську службу й інші помічні установи для допомоги скитальцям в американській зоні.

Папа іменував 32 нових кардиналів з 19 різних країв, в тому чотирьох з Злучених Держав

З Риму звідомають про „революційний“ поступок теперішнього папи, Пія XII, що „зломив“ традицію, що існувала понад 600 років, зінтернаціоналізувавши Святу Колегію Кардиналів в такий спосіб, що кардинали-італійці стали меншиною, становлячи тільки 40% усього числа членів Колегії. Доповняючи Колегію Кардиналів новими членами до повного числа 70, чого теж ніколи в новітніх часах, не було, папа Пій XII. заіменував 32 нових кардиналів з усіх сторін світа, між тим з таких країв як Китай, Австралія, Куба і Чіле, що ніколи досі не мали кардиналів. Полуднева Америка матиме тепер 14 кардиналів, а Злучені Держави п'ять. Тепер залишилися у Злучених Державах тільки один кардинал, Деніс Догерті з Філадельфії, а ново-заіменованими кардиналами є: архієпископ Френсіс Спелман, архієпископ з Нью Йорку, Елвард Муні, архієпископ з Дітройту і архієпископ Семюел Стріч з Шікаго і Джан Е. Глемон з Сейнт Луїс. Про кардинала Спелмана кажуть, що він стане у Ватикані секретарем стейту. Німеччина дістала трьох кардиналів, відомих з цього, що стояли в опозиції до нацизму. Польща дістала кардинала в особі князя Адама Салігі, архієпископа з Кракова. Замітне, що Ірландія дістала без кардинала. Найстаріший з новоіменованих кардиналів має 83 роки, а наймолодший, Бернард В. Гріфін з Англії, 46. Найбільшу вагу привносять до номінації архієпископа Спелмана, особистого приятеля папи Пія XII. Кардиналови Спелманови заповідають велику кар'єру.

ПРИЗНАЄ, ЩО ЗАМОРДУВАВ МІЛІОН ПОЛОНЕНИХ.—Це Вільгельм Грабнер, бувший начальник нацистського концентраційного табору в Авшці, переслуханий у Відні, признав, що вбив 1,000,000 полонених, включно з советськими воєнними полоненими. Його перепитує д-р Гайнріх Думаєр, що давніше сидів у тому концетраційному таборі.

БІРНС ДРУГИМ НАВОРОТОМ НА КОНФЕРЕНЦІЇ З СТАЛІНОМ

З Москви звідомають, що секретар стейту, Джеймс Ф. Бірнс, відбуде другий раз наради з советським прем'єром, Йосифом Сталіном, які тривали дві й пів години. Р Бірнсом були: американський амбасадор Аверел Гарімен і Чарлз Е. Болен, голова російського відділу при департаменті стейту в Вашингтоні. З нарад не видано ніякого комунікату, але Бірнс заповів кореспондентам, що відбуде з ними довшу конференцію, як тільки скінчаться наради представників „Трьох Потуг“, себто Бірнса, Бевина та Молотова. Бірнс теж не буде на Різдво в дома, а буде святкувати в британській амбасаді, куди його запрошено.

НЕ НАДІЯТИСЬ НИЧОГО ОСОБЛИВОГО!

Таке заповідають американські кореспонденти, коли догадуються, який буде вислід нарад міністрів заграничних справ Злучених Держав, Британії та Советів. До цього додають таке пояснення, що тепер назбиралось стільки міжнародних проблем, які треба розв'язувати, що на те треба довгого часу. Найвище що тепер можна і треба досягнути — це припинення загальної анархії в світі.

Що може вийти з теперішньої конференції у Москві? — питають американські кореспонденти один одного. І відповідають, що в першу чергу потвердження цього, що дальша співпраця „Трьох Потуг“ є можлива, але на яких умовах, на це ще годі тепер відповісти. Це пізнати по советській пресі. Тепер вона інакше пише про ті наради, ніж як писала про подібні наради в Лондоні. Тоді вона спихала всю вину за невдачі на американців.

СПРАВИЛИ ІМ ОВАЦІЮ!

Це Бірнсові і Бевінові і то в московській опері, як прибули на виставу балету. Публика встала і зачала оплескувати, а започаткував це Вячеслав Молотов, советський комісар заграничних справ. Той останній ввійшов перший до давньої царської ложі, а за ним ввійшли Бірнс і Бевін. В часі, як оплескали, оркестра грала гимни: американський й британський.

ПОХОРОННА ВІДПРАВА ЗА ГЕН. ДЖОРДЖА ПАТОНА.

Вся американська преса далі переповнена відомостями про наглу смерть генерала Джорджа С. Патона, що помер минулої п'ятниці в шпиталі в німецькому містечку Гайдельбергу, від ран, що їх одержав в часі автомобілевого акциденту. Єпископальна церква, побудована у візантійському стилі, а в якій поклали тіло домовину найбільш популярного американського генерала, була завалена квітами. Німці завалили вулиці, якими несено домовину, і як пишуть кореспонденти, певно немало чудувались, що між тими, що несли домовину був сардент-мурин. З усіх усяди надходить маса жалібних телеграм, які вказують наглядно, що Патон, довкола якого кружили вже за життя різні легенди, став по смерті таки легендарною фігурою за свою відвагу і простоту та щире відношення до простого вояка, хоч сам походив з аристократичного роду і був одним з найбагатших людей в Америці. Як кажуть, хотів він дуже згинутися на полю бою, де є, як казав, властиве місце для офіцера, але судьба йому призначила смерть по війні й від нещасливого випадку, та в шпиталі на ліжку... Зате піде на вічний спочинок між тих воєнків, що з ним так славно воював в Африці й Сицилії, а потім у Франції та в Німеччині. Спочине між 30,000 поляглими американськими воєнками на цвинтарі в Гам у Люксембургу.

ЖУКОВ ПРИБУВ НА ПОХОРОН.

До високих військових особистостей з різних країв, що прибули на похорон ген. Патона, прилучився ще й представник червоної армії, маршал Георгій К. Жуков, заступник начального команданта червоної армії.

СОВЕТИ ХОЧУТЬ РОЗБИТИ АЛІАНТИВ.

Про таке пише з Лондону С. Л. Золдбергер, кореспондент часопису Нью Йорк Таймс. Каже, що таке є почування у британців. Ті останні переконані, що Совети вживають тепер дипломатичних триків, щоб порізати Злучені Держави і Велику Британію. Отже дають Злученим Державам різні концесії на Далекому Сході, а зате вдаються усіми способами в Середущий Схід, який є ще далі для британців „життєвою артерією“. Так треба розуміти советський натиск на Туреччину, що є союзником Британії, в справі Дарданелів, як і те, що діється в Ірані та Іраку. Далі звертається увагу на советське радіо, що розголосило з Москви, що в місті Александрії, в Єгипті утворилася „Вірменська Національна Рада“, що видала маніфест, в якому домагається від Туреччини звороту вірменських територій, і то під гаслом „Вірменія для вірменів“.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRYant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число з суботи (з англійською мовою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
в Америці та в Європі:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ ПОПАДАТИ В ЗНЕВІРУ!

Не легко догадатись, що тепер діється в серцях американських українців, коли згадають за старий край. Бо більшість з нас має когось з найближчих, що згинув від німців чи большевиків, чи карається на Сибірі, чи в якійсь советській тюрмі, чи є між ними нещасливими скитальцями в Європі, що їх силою відставляють у Совети.

А які це почування, пізнати не тільки по старій генерації, але й по тих американських вояках з українського роду, що тепер вертаються з Європи і бачили власними очима, як терплять українські скитальці. Хто тільки має нагоду з ними говорити, той переконається, що вони відчувають ті терпіння дуже глибоко. Вони, уроженці американської землі, виховані в свободному дусі, пішли до Європи, як американські вояки, нищити тоталітаризм, диктатури, дикунське насилья. Але відійшли з Європи по перемозі демократії під враженням великої кривди, завданої різним народам, а зокрема українському народові. Вони бачили там власними очима різних українців, професорів, священиків, кооператорів, письменників, артистів, селян і ремісників, що цілком подібні переконаннями і поведінням до тих людей, серед яких вони зросли в Америці. І дізналися там, що ті люди мусіли загинути, якщо б попали в руки советської влади. Бо саме таких людей видають там Советам. А відшукувати таких людей помагає советським воякам — американський вояк.

Прикро про це згадувати і писати. Та мусимо це робити, бо надходять щораз нові вісті з Європи, одна поганіша від другої. Але ще прикріше, що через те, що нам тяжко тому лихови зарадити, многи з наших громадян попадають у зневіру, кажучи, що що ми не робили, то таки воно не допоможе, бо тут заважають вищі сили, що ідуть Советам у всьому на руку.

Це правда, що наш голос слабкий. Але пам'ятаймо, що ми обороняємо не тільки українську справу, але таку, якої засади обороняють в Америці широкі кола, що дбають, щоб у всьому і всюди такі перемогли демократичні принципи. А прецінь годі подумати, щоб демократія цілком прогнала! Що наш уряд тепер уступає советській диктатурі, це ще не значить, що вже демократія прогнала, а диктатура перемогла.

З такого нашого твердження мала користь міліонам жертвам диктатури і тоталітаризму, що ще далі існує в Європі. Це правда. І ніяк з цього потіха неприємним українським скитальцям. Але проте такі краше, коли ще залишається якийсь промінь надії на якийсь ратунок, ніж попадати в цілковиту зневіру. Тут на американській землі, є найменше причин, щоб зневірюватись, бо тут, як і щось зле станеться, є завжди надія на зміну на краше. Віримо, що так станеться і в відношенні до країнської справи. Але над тим треба усім нам безупинно працювати!

Сильна Америка запорукою миру

З послань президента Трумана до конгресу віє назагал одним духом, а це бажанням втримати мир у світі і почуттям відповідальності за долю людства. Хто вдумается у ці заклики президента, той не може не поділяти його думок.

Таке можна сказати і про останнє послання през. Трумана, вислане до конгресу в середу 19. грудня в справі злуки військових департаментів в один Краєвий Департамент Оборони.

У цьому читаємо на початку: "Сьогодні, знову в інтересі національної безпеки і світового миру, приходжу до думки про програму. Препрошую, щоб конгрес перевірив закони для злуки департаменту війни і департаменту флоту в один сильний Департамент Краєвої Оборони. Така злука є дальшим головним кроком — по біч загального військового вишколу — у напрямі складення суцільної програми для нашої власного забезпечення і для миру й безпеки світу".

Дальше виявив президент такі думки:

Чи нам це подобається, чи ні, час нам зрозуміти, що перемога, яку ми досягнули у війні, вкладає на Америку постійний тягар відповідальності за провід у світі. Майбутній мир у світі залежить від цього, чи американський нарід зрозуміє, що він став провідником між народами. Для втримання цього проводу треба нам мати фізичну силу, щоб відбити всякого нападника. Разом з Організацією Об'єднаних Держав ми маємо захистити світ перед майбутнім агресором. До цього треба нам мати готову силу, бо колиб так дійшло до нової війни, ворог мусить насамперед вдарити на Америку. Війна була

де вестися водночас на суші, на морі й в повітрі. Підготовка до такої війни полягає не лише у великій числі вишколених людей і в зброї, але теж і в організації для відбиття наглого нападу.

Вигословивши такі причини злуки військ сил Америки, президент подав плян, як це перевести. Цей плян складається з двох частин, а це: цивільна організація і воєнна. На чолі цивільної організації стоїть секретар Краєвої Оборони, а йому до помочи додані: підсекретар Краєвої Оборони, заступник для армії, заступник для флоту, заступник для повітряних сил, крім цього інші заступники, які можуть бути потрібні в будуччині. На чолі військової організації стоїть начальник булав Краєвої Оборони, а з ним співпрацюють: командант армії, командант флоту і командант повітряних сил. Окремо є ще дорадники до цивільної і до військової організації.

Щойно як буде створений Департамент Краєвої Оборони можна буде приступити до переведення суцільної програми для оборони, заповідає президент. Видно з цього, що в нього вже є якась програма.

Громадянин, що добре передумає аргументи президента, цілком спонукує його до такого, в демократичній Америці, небувалого гігантського кроку в напрямі створення небувалої досі краєвої оборони, мусить набратися переконання, що десь у світі виростає якась сила, яка справді загрожуватиме людству й Америці. Тому кожний дбаючий за Америку, громадянин, мусить підтримати плян президента, щоб міг же й особисто почуватися безпечним у своєму вільному краю.

Микола Чубатий

Настає в світі большевицька мода

Мода, то так як зараза. Появиться та полоніє людей, нерідко всупереч здоровому розумові та доцільності. Відомо, яким потужним чинником є мода серед жіноцтва. Прийде така мода на фризур, чи на убрання чи обув, і нічого не вдієш. Може бути щось друге і вигідніше і практичніше і економічніше, так нема на це ради. Настала така мода і весь жіночий світ до моди пристосується. Кожна хоче бути модною.

Така сама мода в політичному світі прийшла тепер на большевиків. Большевиків несе руїну цивілізації спонад двох тисяч літ, опертої на класичну Грецію та Рим, а убагловлену християнством. Однак большевицький пистук та большевицька нахабність не

реходить в моду та стала власністю поважної частини здеморалізованого та відхристиянізованого світа.

На світ спершу прийшла дитина большевизму — нацизм з його дикими методами поборювання противника та з його непошануванням гідності людини. Методи Гітлера не були його оригінальністю; це був взір, випродукований на Кремлі, на межі Європи та Азії, та перенесений живцем в саму середину Європи, до Берліна. Проти дитини Кремля, себто німецького нацизму, пішов хрестоносний похід й нацизм згинув. Натомість батько нацизму російський комунізм, лишився та дальше став модним.

Хто був би перед большевиками подумав коли, щоб якась

політична партія могла прийти до влади і утримуватися літами при допомозі терору. Большевики показали, що це можливе та навіть успішне і терор став тепер способом полагоджування спорів з противниками всюди, куди дісталася советська "демократія". В Болгарії, в Югославії, в Румунії, чи в Польщі пливє кров потоками. На політичного противника прийшла большевицька мода, большевицький арешт без узаєднання, тортури, а потім стенка. І всюди, де большевицька мода дісталася, там всюди терор та кровопролиття, всюди людина стала нічим.

Интерес наперед, мораль позаду.

Большевицька політика оперлася всецільно на матеріалізм та неетичності. Для большевика етичним є це, що є корисне для його партії. Тому большевики злегковажили поняття обов'язків дитини до батька та батька до дитини. Інтерес партії є понад всяку етику. Большевики вивчали своє покоління навіть доносчи на рідного батька й матір, коли вони є протибольшевицькими. Читали ми недавно, що як большевики забралися з Полтави, то перше, що місцеве населення зробило, було те, що вкинуло до Ворскли пам'ятник поставлений, хлопцеві вихованкові большевиків, що дібів на своїх родичів протибольшевиків, та яких большевики наслідком цього розстріляли. Такий пам'ятник був так осоружлив українській людині Полтави, що вона вважала за першу річ скинути зі себе ту ганьбу большевицької неморальності та вкинути пам'ятник злочини дитини супроти батьків у ріку.

Однак большевицька неетичність пішла в моду мало не по цілім світі. Міг хтось робити найкращу патріотичну працю для свого народу, міг хтось поступати найвірніше по голосові свого сумління, але все нічого, коли його вчинки некорисні для симпатиків большевицької моди. Тільки на тлі цієї большевицької моди неетичності могло прийти і таке засудження на смерть, як маришала Петена в Франції. Такою самою неморальною модою треба пояснити процеси, що тепер відбуваються в Фінляндії, очевидно під натиском большевиків, проти оборонців самостійності своєї батьківщини в часі нападу червоних росіян на цю малу, але багатородну фінляндську націю. На лаві обвинувачених засів Вайно Таннер, провідник соціал-демократів за це, що зі своєю партією боронив Фінляндію перед поневоленням.

Большевицька мода організування невільничої праці невигідним для режиму людьми, нищення тисячами в зимних та болотистих околицях при

копаних каналів, вирубування лісів то що, стала взором для нацистів завести таку саму невільничу роботу серед найстрашніших життєвих відносин в часі їх війни проти всього світа.

Потоптане священне право азилу.

На підложі такої большевицької моди появилася звичай видавання в руки большевиків їх противників. Корисним є для мене позбутися кількох чи кількох соток тисяч людей, що їх треба годувати та ще й в майбутності думати про їх поселення, так краше їх видати хочби й на певну смерть і так позбутися клопоту. Це одна тільки користь, а друга це користь політична. Большевики, союзники чи сусіди, будуть на мене за це добре дивитися, може й мені уступлять в чім другім. Засада святого права азилу, права людини, це річ остання, нині призабута; коби бізнес йшов.

Це все робиться в часах, коли з уст політичних провідників та пропагандивного апарату не сходять слова про демократію, волю людини, тощо. Тямлю з моїх дитячих літ, як поступала реакційна Австрія в подібних випадках. Жив я в Тернополі, пограничній місті з російською державою, тому були мало не щоденні випадки, що російський вояк, деколи в повній зброї з конем, переходив нелегально австрійсько-російську границю, дезертував з царської армії. Часто російські революціонери нелегально переходили границю прямо безпосередньо гонімою царською поліцією. І не було випадку, щоб вояка дезертира чи революціонера тропленою поліцією, "реакційна" влада царської Австрії видавала в руки росіян.

Кожен австрійський жандарм реакційної Австрії, знав, що право азилу святе. Він знав, що людина гонима за політичні переконання, чи жовнір, якому остогидла царська військова служба, має право на священне право азилу. І на думку не приходило тому австрійському жандармові чи пограничнику старості з февдальними переконаннями, щоб людину противних політичних переконань видавати в руки противника, хочби навіть на доволітній в'язниці, бо смерть звичайно тоді нікому за такі провини не грозила.

А порівняймо це з такою страшною вісткою, що кров в жилах стинає, про мурдування та видавання в руки большевиків полонених з балтійських держав в Швеції. Швеція, до війни країна найкращої демократії та високо ставленої гідності людини, нині під владою соціал-демократичних міністрів колями змушує невинні жертви большевицького наїзду на їх країну до повороту в руки воро-

га, на певне їх знищення. Світ прийняв большевицьку моду навіть там, де з неї досі й сліду не було.

Таємна дипломатія в розквіті.

Століттями боровся світ на шляху свого поступу, щоб усунути з міжнародного життя таємну дипломатію. І зовсім слушно. Таємна дипломатія все була причиною міжнародних заговорів на права народів та людини. Вона все вела в результаті до вибуху нових воєн. Таємна дипломатія це первородна дитина італійця Макіавеллі, що неморальність в політиці підніс до засади, що її треба постійно триматися.

Як одну з головних цілей політичної програми Америки в часі першої світової війни американський президент Вільсон поставив як домагання — усунення таємної дипломатії. Це, що є справедливе, це, що є справді для добра народів, не потребує ховатися перед оком публічної opinio. Таку засаду прийняв през. Вільсон в його відомих 14 точках. Здавалося, що ця засада поволі стала переможею і світ звільнився з язви таємних умов та таємних торгів долену народів. Таємні кнування все були власністю большевиків та їхніх попередників, мешканців кривавого Кремля, від часів Івана Лютного. Здавалося, що цивілізована засада явної дипломатії переможе та утримається подібно, як теж і другі високі гуманні та справедливі засади того американського президента.

Нині ми свідками повороту тайної дипломатії й то найгіршого типу. В укріттю перед очима народів, без контролю публічної opinio, ведуться переговори, западають постанови суперечні зі засадами не тільки права людини, але навіть зі здоровим розумом. Такі постанови були б неможливі при явній дипломатії, бо opinio громадянства та здоровий розум зрештою перемогли б.

Тільки при таємних дипломатичних ходах родяться такі постанови як Ялтська постановка про видавання советських громадян в руки червоної влади. Тільки при таємних дипломатичних ходах можливі такі постанови, як про виконання цілих міліонів населення зі землі їх батьків без виразного пляну де й куди, без всякої можливості знайти для них місце прожитку та зарібку.

Взагалі викидання та перенесення спокійної, Богу духа винної цивільної людини з дітьми, часто й розділення дітей від родичів, це теж большевицька мода, заведена та випробована на українцях, що їх кістками большевики засіяли підарктичні простори Ледового Океану чи околиці болотистіх річ копанню каналу Сталіна. Українськими людьми засіяні пустарі Казакстану та Сибіру.

Повна наруга над правом приватної власності, наруга над правом людини, наруга над п'ятою Божою заповіддю "Не убий!" це все мода взята від большевиків та щораз більше поширювана по середній Європі.

Ця мода-зараза посувається далі на захід і світ, навіть нескомунізований, морально та громадянськи большевицькі. Большевицька мода поширюється на цілий світ.

нулася назад у Парижі і Т-во драматичних авторів заповіло свій бал на 1-го лютого. Шийка та його дружина належали до ділового комітету. Всі, що цікавилися театром, бігли купувати заздалегідь білети, які можна теж було дістати в Павлині. Шийка бачив, що перед такими гостями не можна замкнути дверей своєї хати. На його сходках був невпинний рух і щораз частіше з'являлися там молоді у жовтих рукавичках. (Далі буде

ЕДМОН АБУ

ТРАГІЧНИЙ КОМІК

Саме тоді Шийка впрягся до її воза. Вона прийняла його, як усіх інших своїх звеличків, поважних, чи легких, з безсторонньою симпатією. Він був високий, гарної будови тіла і не нагадував порцелянових п'ялиць. Він не мав ані вирачуватих очей, ані шерсткого голосу, ані підборіддя. Одягався гідно, майже суворо. Шийка почав залізатися до Павлини. Він від першої хвилини подобався їй. Було це в лютий 1849 р. У березні він додався їй більше, як інші, у квітні вона закохалася в нього і не скривала цього перед ним. Він чекав, поки не переможе своїх суперників, Павлина не квапилася. Вони почали приготуватися до подружжя серед нервової атмосфери і Ший-

ка тратив терпещ. Він сам не знав, де має сидіти — у неї надбавав суперників, у себе вірителів. Одного разу він спитався її просто, чи ці панове не воліли піти в якусь інше місце на вечерю.

— Чи ти заздрисний? — вона спитала.

— Ні, хоч я грав уже ролю заздрисного в одній трагедії. — Власний, з приватного життя?

— Ні, Вольтера, на сцені. Але як буде треба, зможу й заграли і приватно. — Не плети дурниць! Не маеш ніякої причини до заздрості, адже знаєш, що я тебе люблю. Заздрість буває завжди смішна, а серед таких умов як наша праця — ідіотська. Як раз зачнеш бути заздрисним

то мусиш оглядатися за всіма своїми директорами, акторами, рецензентами, навіть панамі з публіки. Чи мало глядачів заливається до мене що вечора? Ну, і що з цього? Я люблю тебе і на доказ виходжу за тебе. Як цього тобі мало то твій характер тяжкий.

Вони взяли шлюб при кімні квітки. Публіка заплатила своїми білетами довгі молодого і дарунки молодій. На це пішли два бенефісові вечори: один в "Одеон", другий в Італійському Театрі. Шлюб відбувся у костелі св. Роха, після цього був гарний обід у ресторані, а ввечері вони поїхали до Фонтенебло.

На перші дні їх медового місяця світив місяць із неба понад верхів'ям старого лісу. Шийка був гордий як князь. Довкола нього розцвітали веселі. Все зеленіло з виїткою дубів, які завжди спізнюються. Трава і мох стелилися під ногами заохайком. Павлина напихала собі кишені фіялками. виходили з дому зранку і верталися з проходу аж увечір. Уранці бачили яшірки під ногами, ввечір слухали хрущів, як перелітали над їх головами.

1-го травня вони виїхали до Сабльон на пазник, що відбувається на лоні природи під тінністими буками від ранку до вечора. Уся молодь зіїлася з околиці — селяни у барвистих одягах. Павлина захопила всіх. Усі думали, що це якась дівчина з околиці. Вона танцювала завзято цілу ніч, хоч черевички мала повні піску. Повіз чекав на неї і на її чоловіка.

Коли відїжджали ще раз охопили оком ціле свято, яке горіло червоною плямою. Чуті було музику та сик штучних огнів. Перед вхідом до хати місяць посріблив ще раз їх голови і чуті було спів солов'я. Шийка був такий зворушений, що аж дві великі краплі скапали по його лицю. Павлина шепотіла зворушена: — Якби вони всі сміялися

з нас, якби знали, хто ми такі. Мені здається, що театр десь далеко-далеко поза нами...

— На жаль, за три дні мусимо вертатися.

— Що-ж? життя не пропала. І серед театральних комедій не змінило свого серця.

Шийка не був заздрисний. Вернувшись до праці не дивувався, що старі актори говорять до його жінки "ти", як звикли. Вони поводитися з нею наче з приборною донькою, пам'ятали її ще з тих часів, коли як дівка сиділа на їх колінах. Шийку вражали тільки давні звеличків Павлині, які придивлялись їй крізь люрнетку зі сцени. Він почав ставати розсіяний, забував важні речі і коли його товариші помітили це — сміялися з нього. Дехто дозволив собі на гострий жарт, що він починає грати ролю "темних характерів" себто заздрих чоловіків і мелянхоліків. Він прийняв спокійно такі товариські жарти, але не міг стерпіти панів

із люрнеткою.

"На шасть! — думав він собі нишком — ці панове не входять на сцену і до моєї хати теж не придуть".

За кожним разом, коли він входив за куліс малими темними східцями з бічної вулиці відчитував з дошки поліційну "заборону вводити на сцену особам неприналежним до театру". Для більшої певності він проважав до театру завісди Павлину, коли вона виступала без нього. Вона була задоволена з цього; вона була кокетка, радо відповідала поглядами на усміхи, що йшли до неї із сали, але любила свого чоловіка.

Літо минуло щасливо; джигуни, що кидали оком на Павлину повиймали на свіже повітря — до Біярітці і Тувіль. Бретонський маркіз, що хотів був оженитися із Павлиною сидів десь у своєму маєтку. Молода пара жила спокійно і медовий місяць не зрідка.

Та на зиму вся сметанка вер-

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. КАСІЄРА У. Н. СОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ-ЛИСТОПАД 1945 РОКУ

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1	256.93	174	31.10	352	109.13	410	19.43	в. 291 Шиховська Софія	500.00
2	217.25	175	270.48	353	54.23	412	28.56	в. 298 Плевак Катерина	500.00
3	130.34	176	151.74	354	17.43	413	138.33	в. 313 Юдич Антон	1,000.00
4	63.99	177	138.76	355	73.36	414	127.39	в. 321 Юдич Антон	1,000.00
5	37.34	178	223.05	356	21.12	415	57.36	в. 333 Орський Антон	500.00
6	274.47	180	89.85	357	77.54	416	14.40	в. 334 Хромець Дмитро	500.00
7	228.93	181	154.89	358	111.70	418	12.01	в. 336 Іванченко Параска	500.00
8	197.11	182	208.68	359	47.70	419	5.73	в. 336 Брезінький Василь	500.00
9	141.39	183	45.37	360	24.91	421	76.86	в. 348 Деметр Марія	500.00
10	137.29	184	20.62	361	1,616.29	422	49.68	в. 370 Гаврило Франко	1,500.00
11	92.28	185	116.96	362	111.09	423	69.58	в. 403 Турко В. Ів. (W-1000)	1,000.00
12	84.63	186	53.63	363	154.81	424	16.00	в. 406 Турко В. Ів. (P-500)	500.00
13	28.32	187	97.02	364	451.77	425	20.91	в. 444 Іванчевський Іван	500.00
14	85.83	188	51.43	365	52.62	426	47.59	Інші виплати померлого	
15	48.04	189	41.56	366	543.79	427	84.70	фонду:	
16	17.05	190	168.28	367	309.08	428	13.41	Дивіденди на прийнятих на	
17	99.58	191	293.10	368	316.46	430	58.72	ново членів	26.68
18	12.05	192	76.81	369	296.76	433	61.04	Грошові збороти	2,116.60
19	328.26	193	76.81	370	24.96	435	116.02	Втрата при продажі реаль-	
20	193.69	194	76.40	371	60.81	437	12.50	ності	1,250.30
21	162.61	195	47.10	372	96.32	438	17.07	Втрата при сплаті бондів	
22	75.63	196	50.49	373	37.83	439	122.23	(over par)	11.41
23	115.87	197	33.17	374	19.06	441	232.58	Податок від канадських	
24	112.34	198	34.20	375	237.40	442	42.92	інвестицій	1.90
25	39.90	199	88.38	376	97.06	443	25.37	Відсотки на закуплених бон-	
26	46.09	200	288.60	377	25.39	444	213.31	дах (accrued interest)	619.36
27	141.85	201	46.82	378	281.61	445	164.55	Запомог з запомогового	
28	254.99	202	42.11	379	51.20	446	68.48	фонду:	
29	82.26	203	1,473.12	380	316.68	448	39.22	в. 2 Каряк Ефросина	25.00
30	141.96	204	23.96	381	65.74	450	9.67	в. 6 Воробей Андрій	35.00
31	184.13	205	559.07	382	222.04	452	32.22	в. 7 Рось Марія	35.00
32	40.53	206	84.27	383	45.04	453	27.35	в. 7 Рифун Павло	35.00
33	45.80	209	64.37	384	72.72	454	11.04	в. 9 Деметр Стефан	35.00
34	184.03	210	65.72	385	172.55	455	17.90	в. 43 Едмунд Параска	25.00
35	113.50	211	244.29	386	26.72	456	69.77	в. 45 Галамага Параска	25.00
36	243.31	212	66.27	387	20.22	458	191.25	в. 45 Хомик Анна	25.00
37	566.93	213	289.11	388	38.73	459	36.68	в. 48 Негребецька Марія	25.00
38	43.97	214	30.32	389	14.06	460	5.36	в. 50 Зазуля Ева	25.00
39	40.51	215	93.64	390	38.32	461	157.74	в. 56 Деметр Франко	35.00
40	230.30	216	21.20	391	80.04	463	11.38	в. 60 Баюк Василь	35.00
41	65.16	217	483.83	400	125.54	464	112.95	в. 61 Релик Марія	25.00
42	141.56	218	237.44	401	46.13	465	45.68	в. 61 Релик Агнеса	20.00
43	308.99	219	501.78	402	61.03	466	41.13	в. 69 Даків Йосиф	35.00
44	16.23	220	142.45	403	243.92	467	10.40	в. 69 Малик Стефан	35.00
45	66.68	221	940.41	404	73.29	468	45.30	в. 73 Мамчак Марія	25.00
46	43.62	222	34.83	405	94.73	469	133.54	в. 82 Пятак Семко	35.00
47	21.09	244	33.85	406	241.55	473	684.26	в. 86 Похна Іван	35.00
48	173.61	225	7.38	407	59.69	475	24.81	в. 94 Курчак Іван	35.00
49	77.74	226	91.24	408	29.32	476	129.44	в. 100 Радоченський Микола	35.00
50	90.26	227	48.03	409	65.56	477	103.46	в. 102 Труш Йосиф	35.00
51	105.24	228	80.16	410	125.54	464	112.95	в. 103 Колдубець Наталія	20.00
52	68.11	229	363.80	411	46.13	465	45.68	в. 103 Олександр Іван	35.00
53	91.65	230	363.80	412	61.03	466	41.13	в. 123 Кучара Марія	25.00
54	142.04	231	84.42	413	243.92	467	10.40	в. 131 Іванко Микола	30.00
55	189.25	232	38.40	414	73.29	468	45.30	в. 139 Волошин Тетяна	35.00
56	267.23	233	146.84	415	94.73	469	133.54	в. 154 Фуджак Теодор	100.00
57	43.24	235	164.62	416	241.55	473	684.26	в. 156 Касюк Анна	25.00
58	31.78	236	184.03	417	59.69	475	24.81	в. 160 Любимовський Мих.	30.00
59	58.79	237	235.22	418	29.32	476	129.44	в. 161 Новак Катерина	25.00
60	600.83	238	329.25	419	125.54	464	112.95	в. 168 Дюбак Василь	35.00
61	134.93	239	289.82	420	73.29	468	45.30	в. 168 Стек Микола	35.00
62	215.22	241	78.42	421	94.73	469	133.54	в. 204 Чорний Іван	35.00
63	88.25	242	140.53	422	241.55	473	684.26	в. 204 Корній Олександр	35.00
64	217.12	243	96.32	423	59.69	475	24.81	в. 206 Кішак Стефан	20.00
65	21.09	244	33.85	424	29.32	476	129.44	в. 211 Каралюк Марко	35.00
66	156.74	245	145.43	425	7.38	426	103.46	в. 211 Баргель Марія	25.00
67	268.80	246	83.31	426	24.81	475	24.81	в. 212 Минальська Тереса	25.00
68	61.83	247	286.04	427	14.02	274	14.9	в. 217 Косіч Іван	35.00
69	71.77	248	92.20	428	3.89	278	1.15	в. 227 Комішак Михайло	35.00
70	82.31	249	35.82	429	3.89	284	14.56	в. 236 Гиряк Іван	25.00
71	148.89	250	13.49	430	13.73	284	1.15	в. 237 Дмитрик Катерина	25.00
72	287.59	251	238.78	431	4.96	286	32.87	в. 246 Прута Григорій	35.00
73	316.93	252	236.80	432	7.23	305	3.05	в. 247 Гук Теодор	35.00
74	69.68	253	95.14	433	7.23	306	6.82	в. 280 Олійник Петро	35.00
75	18.13	254	360.38	434	3.38	316	1.41	в. 283 Філе Онуфрей	25.00
76	72.00	255	56.14	435	4.46	321	3.73	в. 296 Скрипак Мартин	35.00
77				436	2.74	325	2.74	в. 303 Полік К. Тимко	35.00
78									
79									
80									

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінем жовтня	285	1.00	372	1.57
1945 осталося	5380,571.64	1.58	373	1.13
Прихід за листопад	554,396.82	1.58	374	1.35
Разом	\$934,968.46	2.88	375	5.38
Розхід за листопад	627,168.62	2.88	376	5.88
Готівка з кінем листопада	307,799.84	2.90	377	4.05
1945 осталося	\$307,799.84	2.92	378	6.55

БІЛАНС.

Готівка	\$ 307,799.84	372	1.57
Моргеджі	913,811.29	373	1.13
Бонди	5,573,255.81	374	1.35
Реальності	473,500.00	375	5.38
Позички членам	449,197.67	376	5.88
Друкарня	5,744.17	377	4.05
Ноти (векслі)	300.00	378	6.55
Разом	\$7,723,608.78	379	6.55
Стан довжний:		380	1.35
Посмертний фонд нових	\$7,021,484.61	381	1.35
родів забезпечення		382	1.35
Посмертний фонд старого	79,423.31	383	1.35
родів забезпечення		384	1.35
Адміністративний фонд	209,721.72	385	1.35
Резервний фонд	13,987.25	386	1.35
Запозичковий фонд	113,007.25	387	1.35
Народний фонд	13,601.99	388	1.35
Конвенційний фонд	75,552.94	389	1.35
Contingent Fund for Pro-		390	1.35
tection of Inv. & Mort.		391	1.35
Фонд Згоди Братств	92,835.70	392	1.35
Сирітський фонд	86,590.81	393	1.35
Разом	\$7,723,608.78	394	1.35
М. Мурашко, гол. предс.		395	1.35
Р. Слободян, гол. касієр.		396	1.35

МОЛОДЕЦЬКИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

ПРИХІД:			
Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1	5.62	140	4.73
2	6.52	141	7.0
3	2.50	142	9.90
4	1.35	143	4.00
5	10.13	144	3.75
6	90	145	3.83
7	14.77	146	90
8	8.78	147	23.62
9	9.45	148	2.70
10	45	149	2.70
11	10.15	150	23.65
12	68	151	6.75
13	4.95	154	45
14	2.48	155	9.70
15	4.05	156	9.0
16	6.53	157	45
17	67	158	8.78
18	20	159	3.60
19	6.30	160	3.60
21	3.83	161	2.93
23	1.58	162	68
24	3.38	163	1.35
25	4.05	164	36.45
26	1.80	165	7.20
27	23	166	2.05
28	8.85	167	3.15
29	4.03	168	2.03
30	6.30	169	25
31	1.35	170	10.35
32	45	171	6.53
33	9.23	172	5.40
34	2.70	173	2.93
36	13.25	174	2.48
38	6.10	175	7.00
39	19.35	176	8.10

ЩО ПИШУТЬ?

ЧИМ І ЯК ДОПОМОГТИ УКРАЇНСЬКИМ СКИ- ТАЛЬЦЯМ?

(Лист з Німеччини до Комітету
Українців Канади).

З біля 5 мільйонів наших земляків, що в найрізноманітніший спосіб попали до Німеччини (полонені, примусово вивезені на працю, бувші військові, ті, що утекли, коли надходила червона армія) лишилося коло 600 тис. (450 тис. в американській зоні та коло 150 тис. в англійській). Та якщо далі видаватимуть Советам наших земляків зі Сходу, як то ще трапалося на минулому тижні у Варелі та біля Вільгельмстафену, то за пару місяців не буде вже ким опікуватися.

Конче треба:

1) Добитися розпорядження англо-американських влад, щоб нарешті вони припинили на домагання Советів вивіз наших людей, бо, не зважаючи на всілякі інтервенції наших послів в Канаді і обіцянки, англійські жовніри ще й тепер допомагають советським лейтенантам хпати наших людей, як з таборів так і поодинокі.

2) Треба якнайскорше добути дозволу позбирати українців лише до власних таборів. Ті, що перебувають у польських таборах, крім дрібних неприємностей, часто затягаються до польської дивізії, що тепер формується, а то і до окупаційних військових формаций до Японії; до останніх підписується контракт на три роки.

3) Щоб молоді не марнували часу, не деморалізувалися, для неї відіслано 5 гімназій в американській і одну в англійській зонах з натуральними курсами при них, щоб дати змогу закінчити освіту тим, хто її перервав через війну.

Людьми з меншою освітою намагаються дати фахову освіту як через Укр. Тех. Госп. Інститут з Подебрад, так і по відділеннях по окремих таборах фахових курсів (майже всі табори мають шоферські курси). Незакінченим студентам, оскільки є можливим, допомагається влаштуватися по німецьких університетах, а для тих, що їм нещастить, відіслано український університет в Ерлангені та високі студії при Подебрадському УТГІ в Регенсбургу. На все це мається дозвіл відповідних окупаційних влад та добру волю лекторського персоналу з еміграції. На жаль, бракує бібліотек і різного приладдя. Навіть лектори не мають здебільшого книжок для свого вжитку. Кожна гімназія повинна мати бодай одну машинку до писання. Подебрадський Інститут потребує бодай трьох машинок і два циклостилі, щоб яко-такто задовольнити потреби у фаховій літературі. Університетові треба знову дві машинки, а всім цим установам потрібний папір і болони.

Отже: а) для кожної гімназії треба за всяку ціну роздобути бодай один комплект підручників в німецькій чи в англійській мові, як професор-

ську літературу, а учням диктуватиметься.

б) Університетові, Подебрадському Інституту і для фахових курсів треба хоч по одному поважнішому фаховому курсу на мовах німецькій чи англійській.

в) Треба купити чи роздобути щонайменше десять машин для писання і хоч три циклостилі. Для їх праці потрібні болони і папір.

4) Поляки мають коло десятка часописів, а наша еміграція з 600 тисяч спромоглася видрукувати одно число в Бельгії. А газетарської інтелігенції маємо цілком вистачальну кількість. Бракує нам знову паперу та цензора, англійського громадянина. Останнім міг би бути студент Слонський, з котрим я домовився, що він погодився на таке цензорство, аби тільки ви допомогли це оформити.

5) У нас і досі сидять заарештовані лп. Тарнавський, доц. д-р Пархоменко, студент Солтсик. Головна „привина“ їх у тім, що вони хотіли рятувати нещасливих земляків своїх.

Це найголовніше, що потребує наша еміграція. Коли часом бракує трохи їжі, одягу, взуття, то все це можна залагодити без матеріяльних страт з вашого боку. Треба лише, щоб Ви відповідно натиснули на УНРРА, чи подібну їй організацію. У цей спосіб діють поляки, допомагаючи своїм людям. Гадаю, що і ваші грошеві зборки найраціональніше використати на піднесення культурних потреб наших учбових установ. Без їхньої праці наша молодь від неробства почне займатися крадіжкою та подібними деморалізуючими „професіями“.

Безумовно, конче потрібний стабіль зв'язок вашого Бюро з еміграцією на континенті, для чого слід, щоб в однім чи декількох центрах Німеччини мати ваших відпоручників. Останніми могли би бути ваші люди, котрим би емігранти допомагали.

(Підпис).

П. С. Долучаю також квестіонар п. Чаплянського. По поверноті до Ольденбургу я довідався, що напередодні багато наших земляків арештовано за участю і канадійців та передано Советам.

ПОВЕДІНКА БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ВОЯКІВ У ДЕТМОЛЬДІ, В АНГЛІЙСЬКІЙ ЗОНІ НІМЕЧ- ЧИНИ, В ДНІ 22. ЖОВТНЯ 1945.

(З листа до Комітету Українців
Канади).

У дні 22. жовтня 1945 війшов гімназійний учень, Орест Побігушка, літ 15 до міста. В одному закруті вулиці завважив він кількох большевицьких вояків, що разом з кількома цивільними особами здержували переходячі особи й жадали легітимачії від цих, яких підозрювали, що не є німцями.

Між іншими приступив один большевик і до згаданого

Where will they be this Christmas?

These soldiers will be right in the hospital.
And that's where they'll be for many tedious, trying months to come.

Stop and think of these boys once in a while this Christmas. If you do, you'll

buy Victory Bonds, won't you?

For Victory Bonds help care for our wounded soldiers.

And Bonds will help them enjoy next Christmas the way you'll enjoy this one.

Give Victory Bonds for Christmas!

учня й зажадав від нього документів: „Папіре цайген“.

„Цей показав йому польську виказку. Цим большевик не вдовольнився й зажадав іншої виказки.“

Не чекаючи на його відповідь, большевик сам розірвав йому близьку й витягнув поштівку Червоного Хреста. Ага, це українці! і з цими словами вхопив його за краватку, копнув зі задку й заштовпав до авто, в якому вже сиділо кілька осіб, в подібній

спосіб захоплених.

За кілька хвилин авто було вже повне осіб різних національностей, з якими двоє большевиків пустилися повним ходом за місто до якогось концентраційного пункту, з якого мали би бути відтранспортовані силою на т. зв. „подіну“ (до батьківщини) а

При цьому цікаве було захоплення англійських вояків, що були свідками цієї ловлі людей. На слова зловленого учня: „Ай віл нот го ту Рошя, айм е Юкрейніен“, англієць відповів: Ай моет стей гір „унд аупфассен“ — і ні словом не став в обороні зловленого учня. Виглядало немов англійський вояк був у змові з большевиками при цій ловлі людей.

РІЗДВЯНІ КОЛЬОРОВІ КАРТКИ

з українськими взорами
і святочними желаннями

Отсим повідомляємо всіх, що Адміністрація „Свободи“ має на продаж НОВІ РІЗДВЯНІ КАРТКИ (з ковертами) з українськими взорами в кольорах і з гарними колядками.

Ціна 10 ц. за одну картку.

Належитість треба залучити з замовленням. (На С. О. Д. не приймаємо тому, що почтова оплата висока).

„СВОБОДА“

81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ

З НОТАМИ
50 центів
один примірник

Замовляйте у книгарні

„СВОБОДА“

83, GRAND STREET
JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВЖДИ

Найкраща услуга вимагає в кожній дрібниці особистої уваги. Таким чином ніякої подробиці не переочитється і не забувається.

Ще від 1900 року гаслом цієї фірми є: дати кожній родині особисту увагу й заінтересування — завжди.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

Обслуговує українців у Джерсі Сіті і Байонні вже понад 25 років.
34 E. 25th St., BAYONNE, N. J.
Phone: BAYonne 3-0540

„Нехай капітан Крег переведе слідство“ закричав Стенар. Він не найде тут невілників. Я вже про це подбаю.“

„Ба, алеж він знає, що Тарзан є тут“, пригадував Губерт. Та на це дістав відповідь від тата „Я і це маю на увазі.“

„Та пожди!“ — відказав Губерт. „Його жінка Джена знає, що він ввійшов сюди. Вона скаже про це Крегові.“

„То ми її теж убемо“ — здвигнув раменами Цезар.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж.

Українська програма в Інтернешенел Інституті.

Знагоди Різдва влаштував Інтернешенел Інститут в Джерзі Сіті „Різдвяну забаву“, ввечерю дня 27. грудня в домі цієї інституції. В програму входять теж і виступи Української Молодечої Ліги (п-нна Барна, голова). Різні національні групи будуть представляти, як у старім краю святкували Різдво.

ПОШУКУЮТЬ

Паню ЕВГЕНІЮ з Онуферів
СИТНИКОВУ

пошукує перебуваюча в Німеччині п. Христина Галушинська, дружина покійного професора гімназіального Івана Галушинського. Адресу прошу подати до:

МАРП ВОНС ХАНДОГА
352 BECKS RUN RD.
PITTSBURGH 10, PA.

СТІННИ КАЛЕНДАРІ

ВЖЕ МАЄМО КАЛЕНДАРІ
на 1946 рік.

Чудові Краєвиди, Патріотичні, Релігійні. Свята зазначені червоно, пости зазначені рибкою.

● КАЛЕНДАРІ продаємо подрібно у гуртовно, для шторників і організацій друкуємо на календарях їх фірму. Ціна одного календаря з пересилкою 30 ц. 12 календарів \$3.00. 25 календарів \$5.00. 50 календарів \$9.00. 100 календарів \$16.00.

● РІЗДВЯНІ КАРТКИ „Христос Радається, в формі книжечок з відповіями віршами, ціна за дозін 60 ц. 50 карток \$1.75. 100 карток \$3.00 з пересилкою.

● ЕЛЕКТРИЧНА ЛЯМПА зроблена з гавальських і філіппінських мушкет, шось нового, при кожній лампі гарна фігурка. Ціна з пересилкою \$2.00.

● ШАЛІНОВА ХУСТКА з чистої вовни, біла, Ціна \$2.00.

● СТЕМПОВАНА на канві подушка на килим, дуже гарний взорець в кількох кольорах, разом з нитками \$2.00.

● ЗЕЛЕНЕ ЛИСТЯ роки, до квітня грош \$1.80.

● КАРПАТСЬКИЙ ЧАЙ з найліпшого гірського зілля, на недомаганні жовтушки, печенія і нирок. Велика пачка коштує 50ц.

● ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне средство призначають тим, що терплять на верхній кашель, біль горла і задку. Пачка коштує 50ц.

● ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ. Дуже помічне. Як його уживати, надруковано на банці. Велика пачка 50ц.

● МІШАНІ КОРИННЯ, на нестравність. Добре також на запал до горілки. Пачка 50ц.

Замовлення посилайте до:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th St.,
New York 3, N. Y.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АП.

На допомогу жертвам війни.

На зборах Тов. ім. І. Франка, від: 93 У. Н. Союзу, зложили: П. Тетик \$6; М. Журба і П. Бенковський по \$5; І. Клеменчук, Г. Кацшин, С. Карпа по \$2; С. Тріска, П. Сомик і В. Божан по \$1. Разом \$25, які виставлено до Зл. У. А. Д. Комітету в Філадельфії.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО, СТАРІШОЇ САМІТНОЇ ЖІНКИ

до помочи в домашній роботі при українській родині на контрах близько Нью Йорку. Місцевість дуже гарна та здорова, з греко-католицькою церквою на місці. Умови праці та винагородження за обопальним порозумінням. Старші жінки без рідин можуть знайти при українській родині приличне життя та родинне трактування. Голоситися листово на адресу: „СВОБОДА“ 252,4

c/o Ukrainian Family
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL DIRECTOR
& EMBALMER

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
В СТЕПІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині
кличте як в день так і в ночі:

JOHN KOWALCHUK

79 Sussex Street
JERSEY CITY 2, N. J.

Tel. BErgen 4-5131

МИРОН ЛИТВИН

І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

601 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 3-8090

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО

Завжди ШАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.

Ми улаштуємо прекрасні ЦІЛІНІ
ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині кличте:

KAIN MORTUARIES, INC.

S. KANAI KAIN, Pres.

433 STATE STREET

PERTH AMBOY, N. J.

Phone PE 4-4646

or —

E. H. VREELAND, Mgr.

86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.

Phone Bigelow 3-6762

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

заряджає погребам по ціні так низькій як \$150

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Ignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7651

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Занимаєсь похоронами
в БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL,
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 165 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtro 8-4577

КОШИКОВІ КАЛЕНДАРІ

НА 1946 РІК

У гарних кольорах.

ХРИСТОС НА ГОРІ ОЛИВНІЙ

МАТІР БОЖА

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

ЗИМОВИЙ ВИД

ОСІНЬ НА ФАРМІ

Календарієм друковане українською мовою.

Свята означені чистим червоном друком.

Ціна 50 ц. один.

Належитість треба посилати разом з замовленням:

„СВОБОДА“

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.